

Nebezpečí materializmu

Texty na tento týden

Mt 6,24; L 12,15–21; J 15,5; Ř 12,3; Ga 2,20; 1Tm 6,10; 1J 2,16.17

Základní verš

„A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé.“ (Ř 12,2)

Boží slovo připomíná jeho lidu, aby se nepřizpůsoboval tomuto světu. Myšlenky materializmu (sledování pouze hmotného zájmu a vlastního prospěchu), přehnaná touha po bohatství a po tom, co nám bohatství může přinést, jsou přitažlivé. Velmi málo lidí, ať už jsou bohatí, nebo chudí, umí tomuto pokušení odolat, křesťany nevyjímaje.

Být bohatý nebo tvrdě pracovat, abychom zajistili přiměřené životní podmínky pro sebe a své blízké, není nic špatného. Když však majetek a snaha získat peníze začnou ovlivňovat celý náš život, chytili jsme se do nepřítelovy pasti a „přizpůsobili jsme se“ současným trendům.

Světu je vlastní myšlenka, že k tomu, abychom žili dobrý život, je třeba mít dostatek všeho, zejména peněz. Honba za penězi je však tím, co Boží nepřítel používá, aby si nepoznán zajistil naši věrnost. Je jednou ze satanových zbraní proti křesťanům. Vždyť kdo nemá rád peníze a to, co nám mohou zajistit? Satan nás umí zahrnout okamžitým potěšením, ale nedokáže uspokojit naše nejhlubší potřeby.

Budování společenství

- ▶ *Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?*
- ▶ *Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.*

Životní hodnoty

Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět a druhého milovat, k jednomu se přidá a druhým pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i majetku. (Mt 6,24)

Osobní studium

Ježíšova slova v Kázání na hoře jsou poměrně silná a jednoznačná. V čem podle vás spočívá nebezpečí toho, když se člověk příliš zaměří na své hmotné zabezpečení? Znamená to tedy, že mít majetek je špatné? Proč?

Peníze se staly bohem tohoto světa a materialismus je jeho náboženstvím. Je to důmyslný a zákeřný systém, který nabízí dočasný pocit zabezpečení, ale ne konečnou jistotu.

Materialismus, tak jak ho zde definujeme, se projevuje tehdy, když se touha po bohatství a vlastnictví stane důležitější a cennější než duchovní skutečnosti. Majetek může mít hodnotu, ale neměli bychom se stát jeho otroky: „Kdo miluje peníze, peněz se nenasytí, kdo miluje hojnost, nemá nikdy dosti...“ (Kaz 5,9). Největší pokušení tkví v tom, že vlastně nezáleží na tom, kolik majetku získáme. Nikdy to není dost. Ať se jakkoliv snažíme dosáhnout toho, po čem toužíme, nikdy nebudeme úplně spokojeni. A to je past.

Přečti si text L 14,26–33. Jak rozumíš Ježíšovým slovům? Nejsou jeho požadavky příliš přísné?

Poselství uvedených veršů by se dalo shrnout do věty, že ti, pro něž se touha po penězích stala vše pohlující realitou, by si opravdu měli spočítat, jakou cenu za to zaplatí. „Co prospěje člověku, získá-li celý svět, ale ztratí svůj život?“ (Mk 8,36).

„Když Kristus přišel na zem, zdálo se, že lidstvo rychle klesá k nejnižší úrovni. Samotné základy společnosti byly podkopány. Život lidí se změnil v přetvářku a neupřímnost. ... Náboženské systémy na celém světě ztrácely svůj vliv. Lidé už byli znechuceni výmysly, falší a podvody. Ve snaze zaměstnat něčím své myšlení se obrátili k nevíře a materializmu. Věčnost je nezajímala. Žili jen přítomností.“ (Ed 74.75; VYCH 46)

Lidé zahledění pouze do přítomnosti, kteří se obrátili k nevíře a materializmu. Je ti tento obraz povědomý?

Aplikace

Dokážeš rozpoznat, že tvůj vztah k majetku, ať už toho vlastniš málo, nebo hodně, překročil hranice? Pokud ano, jak? Jak dokážeš rozpoznat, jestli tvůj život patří v první řadě Bohu?

Touha mít stále víc

¹⁵A řekl jim: „Mějte se na pozoru před každou chamtivostí, neboť i když člověk má nadbytek, není jeho život zajištěn tím, co má.“ ¹⁶Pak jim pověděl toto podobenství: „Jednomu bohatému člověku se na polích hojně urodilo. ¹⁷Uvažoval o tom a říkal si: „Co budu dělat, když nemám kam složit svou úrodu?“ ¹⁸Pak si řekl: „Tohle udělám: Zbořím stodoly, postavím větší a tam shromáždím všechno své obilí i ostatní zásoby ¹⁹a řeknu si: Teď máš velké zásoby na mnoho let; klidně si žij, jez, pij, buď veselé mysli.“ ²⁰Ale Bůh mu řekl: „Blázne! Ještě této noci si vyžádají tvou duši, a čím bude to, co jsi nashromáždil?“ ²¹Tak je to s tím, kdo si hromadí poklady a není bohatý před Bohem.“ (L 12,15–21)

Osobní studium

Proč je na tomto místě Lukášova evangelia boháč označen za blázna? Může být takovým bláznem i někdo, kdo nemá tolik majetku?

Ať už jsme bohatí, nebo chudí, touha vlastnit věci může naši mysl odvést od toho, na čem opravdu záleží. Namísto toho jí zaměříme na to, co je jen dočasné, nestálé a určitě nestojí za ztrátu věčného života.

Pravděpodobně bychom se v dnešní době nikdy nepoklonili skutečné soše ze zlata nebo stříbra a neuctívali bychom ji. Přesto můžeme být vystaveni nebezpečí uctívat zlato a stříbro v jiné formě.

Platí to v mnoha částech světa, kde se získávání majetku stalo hlavní náplní života. Obchodníci povýšili prodej výrobků na úroveň umění. Jejich marketingové strategie jsou postaveny na vyvolání dojmu, že nemůžeme být šťastni nebo spokojeni, dokud nebudeme mít to, co prodávají. Úspěšná společnost vytvoří produkt, přivede nás k myšlence, že ho potřebujeme, a pak nám ho prodá. A ono to funguje! Ani křesťané, jejichž naděje není z tohoto světa, nejsou před tímto klamem v bezpečí.

Přečti si ještě Dt 8,10–14. Jaká byla situace, v níž Bůh říká izraelskému národu tato slova? Kdy se ze splněného Božího zaslíbení může stát hrozba pro tvůj vztah s Bohem?

Aplikace

Znáš příklad, ať už z Bible, nebo z dnešního světa, kdy získání majetku posílilo v životě člověka duchovnost, lásku k Bohu a touhu po duchovních věcech? Poděl se o své uvažování ve skupince sobotní školy.

Lákavá reklama

¹⁶Neboť všechno, co je ve světě, po čem dychtí člověk a co chtějí jeho oči a na čem si v životě zakládá, není z Otce, ale ze světa. ¹⁷A svět pomíjí i jeho chtivost; kdo však činí vůli Boží, zůstává na věky. (1J 2,16.17)

Chci říci: Žijte z moci Božího Ducha, a nepodlehnete tomu, k čemu vás táhne vaše přirozenost. (Ga 5,16)

Osobní studium

Jaké různé nástrahy mohou spadat do kategorie toho, „po čem dychtí člověk a co chtějí jeho oči“? Na co si jako křesťané máme dávat pozor? Jakým způsobem nás ovlivňuje to, čemu věnujeme pozornost? Jak si představuješ život z moci Božího Ducha?

Svět reklamy je mocný. Firmy utrácejí miliardy, aby nám představily své produkty. Téměř vždy je propagují krásní a atraktivní lidé. Když se na takovou reklamu podíváme, vidíme v ní sami sebe. V naší představě přitom nevlastníme pouze daný produkt, ale sami se jakoby „stáváme“ lidmi z reklamy.

Lákavost materializmu by nebyla ani zdaleka tak účinná, kdyby do téměř všech reklam nebyla jemně zapracována smyslnost. Sexuální podtext je jednou z nejmocnějších technik reklamy a na většinu křesťanů působí jako jed.

Reklama spojená se smyslností je velmi účinná. Dojem, který vyvolá, je čirou fantazií, ale funguje. Může poskytnout téměř mystický zážitek, když diváka, byť jen na chvíli, přenesení do jiné reality. Může se stát jakýmsi falešným náboženstvím, které nenabízí žádné poznání a žádnou duchovní pravdu, ale v daném okamžiku je tak atraktivní a lákavé, že mu hodně lidí neodolá. Chceme to a víme, že si to zasloužíme. Tak proč si to nevzít? Jen Bůh sám ví, kolik peněz jsme již utratili a kolik ještě utratíme za věci, o jejichž potřebnosti nás přesvědčili tvůrci reklam.

Aplikace

Jak ti může připomínání Božích darů ve tvém životě pomoci v tom, aby ses nenechal zmanipulovat reklamou? Zamysli se, jaké reklamní triky na tebe nejvíce zabírají. Když vidíš v obchodě výhodnou akci, zamysliš se před tím, než si věc koupíš, zda ji opravdu potřebuješ?

Nebezpečné „já“

Každému z vás říkám na základě milosti, která mi byla dána: Nesmýšlejte výš, než je komu určeno, ale smýšlejte o sobě střízlivě, podle toho, jakou míru víry udělil každému Bůh. (Ř 12,3)

Kořenem všeho toho zla je láska k penězům. Z touhy po nich někteří lidé zbloudili z cesty víry a způsobili si mnoho trápení. (1Tm 6,10)

Osobní studium

Před jakým nebezpečím varuje Pavel v 1Tm 6,10? Jak může láska k penězům způsobit trápení a bolest nám i našim blízkým? Jak rozumíš pojmu „míra víry“, který Pavel používá v Ř 12,3?

Pavel dává Timoteovi instrukce, aby si dával pozor a stranil se některých lidí (2Tm 3,1–5), včetně těch, kteří jsou chamtiví. Láska k majetku a penězům může totiž v člověku podpořit přemrštěné sebevědomí, povyšný postoj, pýchu a marnivost. Bohatství může naplňovat majetné lidi i pocitem přílišné důležitosti. Pro člověka, který má spoustu peněz, je snadné myslet si o sobě víc, než je vhodné. Každý chce být bohatý, ale jen velmi málo lidem se to podaří. Bohatí lidé jsou proto ve větším ohrožení stát se pyšnými, chvástavými a zaměřenými na sebe.

Problém sobeckého zaměření se na sebe není něčím novým, typickým jen pro naši dobu. Počátek pádu Lucifera dobře vystihují slova: „Pro tvou krásu se stalo tvé srdce domýšlivým, pro svou skvělost jsi zkazil svoji moudrost...“ (Ez 28,17). Lucifer podvedl sám sebe tím, že si myslel, že je schopnější, než ve skutečnosti byl. Když si řekl „s Nejvyšším se budu měřit“ (Iz 14,14), ukázal své ambice a přivlastnil si práva, která mu nepatřila. Sebeklam a snaha vyvýšit sama sebe byly dvě rozhodující vlastnosti Luciferova padlého srdce.

Texty o Luciferově pádu ukazují, že první hřích v mnohém spočíval v narcizmu, v sobeckém zaměření se na sebe sama.

Uvedené vlastnosti jsou běžnější, než by si člověk myslel. Nebúkadnesar si arogantně myslel, že je významnější, než byl (Da 4,27). Farizeové také postupně podlehli této lákavé fantazii (L 18,11.12). Pokud si nedáme pozor, majetek nás může vést ke stejnému klamu.

Aplikace

Čelí podle tebe většímu pokušení ten, kdo bohatství má, nebo ten, kdo po bohatství touží? Co jiného kromě peněz a hmotného majetku může v člověku vzbudit nepřiměřené sebevědomí a pýchu?

Kým opravdu jsem?

Jsi přece svatý lid Hospodina, svého Boha; tebe si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolil ze všech lidských pokolení, která jsou na tvéi země, abys byl jeho lidem, zvláštním vlastnictvím. (Dt 7,6)

Vy však jste „rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu“, abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla. (1Pt 2,9)

Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce; neboť beze mne nemůžete činit nic. (J 15,5)

Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus. (Ga 2,20a)

Osobní studium

Co podle úvodních veršů znamená být Božím vlastnictvím? V čem ty sám nacházíš svou identitu a smysl života?

Bůh říká: „Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce. Neboť beze mne nemůžete činit nic“ (J 15,5). Naše spojení s Bohem je přímé a bezpečné. „Pravá poslušnost vychází ze srdce. Kristus to dokazoval celým svým životem. Pokud mu dovolíme, aby vstoupil do našich myšlenek a našich záměrů, potom naše srdce i mysl natolik splynou s jeho vůlí, že poslušnost pro nás bude naprostou samozřejmostí.“ (DA 668; TV 427)

I materialismus nabízí identitu – tu, která vychází z vlastnictví majetku. Jinými slovy, sami sebe definujeme na základě toho, co vlastníme a co si můžeme koupit. Jakub nás před tím varuje: „Vaše zlato a stříbro zrezavělo, a ten rez bude svědčit proti vám a stráví vaše tělo jako oheň. Nashromáždili jste si poklady – pro konec dnů!“ (Jk 5,3). „Nashromáždít“ znamená získat a uchovat mnoho majetku. A co je důležitější, mnozí v těchto pokladech, a je jedno, jestli je jich mnoho nebo málo, našli svou hodnotu (L 12,19–21).

Materialismus je formou falešné identity. Znamená, že mnozí z nás to, kým jsou a jakou mají hodnotu, spojují s majetkem. Majetek se tak stává naším Bohem (Mt 6,19–21). Jak to vyjádřil jeden muž: „Bez toho, co mám, nejsem nic.“ Je smutné, když člověk určuje svou hodnotu jen na základě vlastnictví materiálních věcí. Také mnozí křesťané přemýšlejí takovým mělkým a pomíjivým způsobem. Je pro nás důležitější Bůh, nebo náš majetek? Obojí to být nemůže.

Aplikace

Do jaké míry je tvá identita určována tím, co vlastníš? Co lidé ve tvém okolí? Daří se ti vnímat jejich hodnotu bez ohledu na to, kolik mají majetku? Pokud jsi součástí Božího lidu, neměl bys to, čím jsi, odvozovat od svého vztahu k Bohu?

Podněty k zamyšlení

„Nepřítel si dnes kupuje duše velmi levně. ‚Byli jste prodáni zadarmo‘, říká Písmo. Jeden prodává svou duši za potlesk světa, jiný za peníze, jeden za uspokojení nízkých žádostí, jiný za světskou zábavu. Takové obchody se dějí denně. Satan dává nabídky na získání těch, kteří byli zachráněni Kristovou krví, a kupuje je levně, bez ohledu na nevyčíslitelnou cenu, která byla zaplacená za jejich vykoupení.“ (5T 133)

Získání lidí do svého vlivu výměnou za majetek je nepřítelovým cílem a povrchní lákadla působí na všechny. Myšlenky materializmu dokážou oslovit každého. Satan ví, jak poskytnout požitek a uspokojení bohatým i chudým a dovést je až k myšlence: „Mám všechno, po čem toužím, proč bych se měl starat ještě o něco jiného?“ Soustředění na majetek ovlivňuje mysl ke zlému, způsobuje, že lidé raději věří sobě než Bohu. Písmo však nabízí lék: „...Ne mocí ani silou, nýbrž mým duchem, praví Hospodin zástupů“ (Za 4,6). Materialismus a jeho vláda v našem životě neobstojí, pokud náš život řídí Duch svatý, pokud se svěříme Bohu a svou hodnotu založíme na jeho milosti.

Otázky k rozhovoru

1. *Přestože nemáme mnoho majetku, jakým způsobem se nás mohou týkat hrozby, o kterých jsme tento týden uvažovali?*
2. *Někteří lidé říkají: „Nezajímám se o peníze. Peníze pro mě nic neznamenají.“ Proč to v převážné většině případů prostě není pravda? Peníze jsou důležité a v našem životě mají své místo. Otázkou je, jak si můžeme k penězům udržet zdravý vztah.*
3. *„Neukládejte si poklady na zemi, kde je ničící mol a rez a kde je zloději vykopávají a kradou. Ukládejte si poklady v nebi, kde je není ničící mol ani rez a kde je zloději nevykopávají a nekradou. Neboť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce“ (Mt 6,19–21). Pozorně si přečti, co Ježíš v těchto verších říká. Jaká myšlenka tě oslovila?*

Praktický závěr

- ▶ *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- ▶ *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- ▶ *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- ▶ *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:
